

۱۴۵۷.۲۹۷

سرچشمهٔ تصوف در ایران

سعید نفیسی

فهرست

۳	دیباچه
۵	تأثیر تعلیمات بودایی در فرهنگ پیش از اسلام ایران
۲۶	بوداییان و یامیان
۴۳	تصرف ایران از نظر فلسفی
۵۹	بوداییان ایران در دوره بعد از اسلام
۶۳	سرچشمه تصوف ایران و جزیره
۷۹	نخستین متصوفه براق و جزیره
۸۴	نفوذ افکار مانویان در تصوف
۹۳	انتشار دین مانی در آسیا و آفریقا
۹۷	انتشار دین مانی در اروپا
۱۰۴	تعلیمات یهود و نصارا و یونانیان در تصوف
۱۰۸	جنبه های خاص تصوف ایران
۱۱۰	طریقت و شریعت
۱۲۲	سماع در تصوف ایران
۱۳۴	جوانمردی و فتوت
۱۳۸	کتاب های جوانمردی و فتوت
۱۴۱	آیین جوانمردی و فتوت
۱۴۹	آیین پذیرفتن جوانمردان
۱۵۶	جوانمردان در کشورهای مختلف
۱۵۹	پیشوایان معروف فتوت
۱۶۵	ملاطیان

۱۷۶.....	ملاطیان از نظر نقشبندیان
۱۸۶.....	اتصال به مبدأ
۱۹۴.....	طریقه اویسی
۱۹۸.....	پیشروان تصوف در ایران
۲۰۳.....	سلسله نصب فرق تصوف ایران و هند
۲۰۶.....	سایق قرن چهارم
۲۰۸.....	مشایخ قرن پنجم
۲۰۹.....	مشایخ قرن ششم
۲۱۰.....	مشایخ قرن هفتم
۲۱۲.....	مشایخ قرن هشتم
۲۱۳.....	مشایخ قرن نهم
۲۱۴.....	تصوف مغرب
۲۱۹.....	تکلمه

دیباچه

تألیفی که در این کتاب به نظر خوانندگان گرامی می‌رسد یک قسمت از یادداشت‌هایی است که برای تدریس تاریخ تصوف در دورهٔ دکتری ادبیات اسلامی تدریس کرده‌ام و برخی تقریرات است که دانشجویان عزیز از من می‌خواهند. یادداشت و تندنویسی کرده‌اند و بیادگار بمن سپرده‌اند. قسمتی از آغاز این مطالب سابقاً بعنوان «تأثیر تعلیمات بودایی در فرهنگ ایران» و «تصوف ایران از منظر فلسفی» در مجله‌ی فرهنگ نو شماره‌های ۳، ۴، ۵ و ۷ چاپ شده است و در این کتاب برخی از آن مطالب را تکمیل کرده‌ام.

چون سفرهایی در پیش دارم و دستگیر و دماندگی مرا بیم می‌دهد که نتوانم مباحث دیگر بر این یادداشت‌ها بیفزایم. آنچه هست پراکنده شود و از میان برود، این است که در انتشار آن‌ها کتاب مردم و گرنه در این زمینه کتابی بسیار مفصل‌تر از این و در چند مجله‌ی وابسته فراهم آید. مباحثی که از این یادداشت‌ها و تندنویسی‌ها بیرون آورده‌ام، برای تکمیل چندین کتابی است که در این اواخر در تاریخ تصوف به زبان فارسی فراهم شده و تحقیقاتی است که خاورشناسان در این زمینه کرده‌اند. در این کتاب من تنها به نکاتی پرداختم که دیگران پیش از من یا بدان‌ها توجه نکرده‌اند و یا برخی تعصب‌ها مانع از بیان آن‌ها شده است.

پیداست که بسیاری از مطالب این کتاب فهرستی از موضوعی است که درخور آن است به تفصیل هرچه تمام‌تر در آن بحث کنند. دریغ دارم که ناتوانی و تنگی وقت مجال نمی‌دهد خود این وظیفه را ادا کنم. مقصود من از این کتاب این است که این‌گونه مطالب تازه را که در ایران بدان‌ها توجه نکرده‌اند طرح کنم و راه را برای کسانی که باید دنباله‌ی کار را بگیرند، بگشایم. امیدوارم دانشمندان جوانی که در زمینه‌ی این کون بررسی می‌دور از تعصب امید من تنها به ایشان است، کاری را که متأسفانه من ناتمام گذاشته‌ام به پایان برسانند.

تهران: پایان شهریور ماه ۱۳۴۳

سعید نفیسی